

11. De Nederlands Hervormde Gemeente

Het haantje van de kerktoren (foto; eigen).

Het houten kerkgebouw (bron; mw M. Post-Ros).

De vervening begint in ongeveer 1900. Er komen veel veenarbeiders wonen in Bargercompasuum. Het merendeel van hen is protestant.

In deze beginjaren valt het gebied onder dominee W. de Weerd. Hij komt hier op werkbezoek en rond 1910 moet hij ook bijbellezingen en catechisatie gegeven hebben. Dit gebeurt dan in een arbeiderswoning maar later ook in de openbare lagere school I.

In 1917 wordt de heer G. van den Gronden benoemd tot evangelist en als kerk dient een houten gebouwtje, tot dan toe het kerkgebouw in Klazienaveen-Noord. Op dat moment wordt de stenen- De Weerd -Veenkerk aan het Scholtenkanaal gebouwd.

Het kerkje wordt neergezet op plaats 24. Bij de inwijding van de kerk en de

Evangelist G. van den Gronden (bron; mw M. Post-Ros).

Links de Nederlands hervormde kerk en pastorie en helemaal in de verte de katholieke kerk in een open landschap (bron; Barger-Compasuum in oude ansichten, F.A. Dijk, 1978).

bevestiging van Van den Gronden in 1917 zijn 70 tot 80 mensen aanwezig. De familie Van den Gronden gaat wonen in een DVM-arbeidershuisje aan het kanaal.

“Meneer Van den Gronden heeft hard gewerkt en veel tot stand gebracht”, zegt J.B. Berens in zijn ‘Barger-Compasuum’, 2001. Veel verenigingen zijn opgericht en komen tot bloei, onder andere de Jongelings- en Jongedochtersverenigingen, de vrouwenvereniging ‘Dient de Heere’, de jongensvereniging ‘Jonge Kracht’ en de Christelijke Geheelonthoudersvereniging. Ook is hij medeoprichter van Plaatselijk Belang.

De pastorie wordt gebouwd in 1922 door de gebroeders Lubbers uit Bargercompasuum. Ondanks de slechte toestanden in de veenderij wordt in 1926 de kerk met vergaderruimte

gebouwd. K. en J. Lanting uit Ter Apel zijn de aannemers. In september 1926 wordt de eerste steen gelegd door dominee Van der Gronden.

De vervening kent zijn hoogtepunt tijdens de jaren van de Eerste Wereldoorlog, 1914-1918. Direct na 1918 zijn de crisisjaren in de velen. Er is werkloosheid en veel veenarbeiders vertrekken weer, op zoek naar ander werk. Veel veenarbeidersgezinnen gaan naar de textielindustrie in Twente, de kolenmijnen in Limburg of naar Philips te Eindhoven.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt de luidklok door de Duitsers weggehaald, maar spoedig na de oorlog vervangen door een nieuwe.

In de 60-er jaren loopt de kerkgang terug en men sluit zich aan bij de hervormde gemeente van Zwartemeer. De kerk is te groot voor een dergelijk kleine gemeente, het vergt teveel onderhoudskosten en men besluit tot de bouw van een kerk met school onder één dak. In 1970 opent wethouder Zegering Hadders het centrum 'De Hille' aan de Pastoor Vroomstraat in Bargercompascuum. De kerkgang loopt nog verder terug en men stopt met kerken in De Hille. Trouwe bezoekers gaan vanaf 1995 naar Zwartemeer of Klazienaveen-Noord.

De eerste steen gelegd in 1926 (bron; Pauline Berens).

De Nederlands hervormde kerk (bron; eigen archief).

Het zangkoor van de N.H. Gemeente in de jaren 1955-1958.

De foto is zo te zien genomen in de tuin van een bewoner van de St. Josefstraat of van Het Spaan. Links zijn de huizen zichtbaar van deze in 1949 aangelegde straat en op de achtergrond de achterkanten van de behuizing aan het Verlengde Oosterdiep wz. Welke bewoner van de St. Josefstraat of Het Spaan was in die jaren lid van het koor?

Vlnr, bovenste rij; Bé Reuvers, Jans Visser, voorganger Frommelt, Hendrik Oldenhuis, Gosem Mulder. Tweede rij; Trijn Feringa-Boender, Tinie Mulder-Eisinga, mw de Bruin, mw de Jonge, ?, mw Trip, Henne Bos-Dokter. Derde rij, zittend; Margje Duinkerken-Brinks, Rika Duinkerken-Egberts, mw Woldring, mw Frommelt, echtgenote van de voorganger, mw Huigen, Antje Wachtmeester-Alkema, Truida Visser-Wachtmeester. Onderste rij; Femmie Wachtmeester, Martje Ros, inzendster van de foto, Lucie Wachtmeester, Trijntje de Jonge, Janke Oost en Coby Mulder-de Vries (bron; mw M. Post-Ros).

Van den Gronden zet zich in voor de oprichting van een 'School met den Bijbel', hij wordt hierbij ondersteund door zijn collega Braakhekke van Emmercompasuum. Het bouwterrein wordt geschonken door de firma Bick en co. uit Nieuwe Pekela, die ook eigenaren zijn van de grond op plaats 23. In 1920 heeft de inwijding van de school, met onderwijzerswoning plaats.

Het eerste hoofd is de heer F. Brouwer. Er wordt begonnen met 125 leerlingen en twee leerkrachten. In 1926 zijn er 168 leerlingen. De financiering van het onderwijs komt tot stand door collectes en het uitgeven van obligaties.

Na de Tweede Wereldoorlog vertrekken door de afnemende vervening steeds meer gezinnen met kinderen. In 1962 zijn er nog 42 leerlingen.

Een foto van de schoolkinderen met hun ouders en leerkrachten uit ongeveer 1948.

Vlnr, bovenste rij; Lammert Ros, ?, mw Huigen-Duinkerken, Dina Kiers, mw Koopman, Douwde Hendriks, Jantje Wachtmeester-Botter, mw Wanningen, mw Dik, Trijn Feringa, ?, Aaltje Moes-Mulder, Gozem Mulder of Johannes Huigen.

Tweede rij; mw Froukje Snijders-Bos, Mine de Vries-Moes, Knelis Bos, mw Hendriks, Trine Boender, Antje Wachtmeester-Alkema, Annie Moes-Alkema, Trijntje Veenstra, Johanna Ros-Alkema, Coby Mulder-de Vries, Femme Doldersum-Martens, Egbert Doldersum.

Derde rij; Koop Plenter. Dan kinderen; Arend Plenter, Tinus Doldersum, Meindert Koopman, Jalving, Meester Heuving, Margje Plenter; ervoor Meester Zwart, Margje Duinker, Fokje de Vries, Geesje Huigen, Jennie Huigen, Dina Dik, Anna Wanningen, ?, Jan Wachtmeester, Thijs Visser, Knorren.

Vierder rij; Machiel Mulder, ?, Onno Wachtmeester, Jan Knorren, Lammert Wanningen, Grietje Doldersum, Zwaantje Hindriks, Albertje Mulder; Grietje Smit, Femmie Wachtmeester, Eppie Jalving, Annie Smit, Metje Mulder, Martje Ros, ?.

Vijfde rij; Gerrit de Vries, Mulder, ?, Annie Huigen, Roelie Bos, Hennie Bos, Trijntje Veenstra, Alie Huigen, Grietje Huigen, Jantje Smit, Jannie Wachtmeester, Lammert Moes, Rika Bos, Job Veenstra, Grietje Mulder, ?, Thijs Wachtmeester, Ab Snijders.

Voor; Leentje Ros, Gerda Huigen, Roelie Bos, erboven Truus Wachtmeester, Jantje Veenstra, Antje Wachtmeester, 2x Koopman, Hillie Huigen, Jantje Smit, Dinie Wachtmeester, Wija Veringa. De jongens vooraan; Jobkien Bos, Lammert Doldersum, Hennie Bos, Thijs Wachtmeester, ?.

(bron; mw M. Post-Ros).

De oude school, onderwijzerswoning, de hervormde kerk en pastorie worden verkocht.

Het haantje op de kerktoren krijgt op de schuur van de toenmalige voorzitter van het schoolbestuur, Peter den Hollander, een nieuwe bestemming.

De kinderen gaan nu naar De Hille, in het dorpscentrum, naar school.